

Катерина САВОСЬКО, магістрантка

ORCID ID: 0009-0002-0914-3473

e-mail: kateryna.savosko@vasteras.se

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Київ, Україна

Дана РАДВАН, канд. філол. наук, асист.

ORCID ID: 0000-0003-4227-3878

e-mail: dana.radvan@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НОВИН ШВЕДСЬКОМОВНИХ МЕДІА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Вступ. *Статтю присвячено аналізу особливостей перекладу медійних текстів. Основна функція новин – інформувати про суспільно важливі та актуальні події. У статті зосереджено увагу на мало-досліджених в українському перекладознавстві питаннях передачі мовних і стилістичних особливостей шведськомовних новинних текстів у перекладі українською мовою.*

Методи. *Використано описовий метод, а також методи аналізу, порівняння, аналогії та узагальнення.*

Результати. *Проаналізовано мовні й стилістичні особливості шведських новин економічної, екологічної та суспільно-політичної тематики. Охарактеризовано основні ознаки новин як жанру медійного стилю і відмінності між шведськими та українськими медійними текстами. За результатами аналізу текстів економічної, екологічної та суспільно-політичної тематики здійснено порівняння будови речень у шведськомовних й українськомовних медіа, оскільки вони є важливими комунікативними одиницями, які допомагають передати головну думку та встановити контакт між автором і реципієнтом. Проаналізовано способи перекладу лексичних одиниць, у тому числі складних слів, термінів, приділено увагу перекладу фразеологізмів і сталих виразів, а також особливостям перекладу власних назв. Охарактеризовано можливості використання у процесі перекладу зі шведської мовних трансформацій у граматиці. Визначено синтаксичні конструкції, які доцільно адаптувати під час перекладу. Розглянуто*

екстралінгвальні особливості перекладу новинних текстів та роль інтертекстуальності у перекладі новин.

Висновки. *Процес перекладу новин зі шведської українською мовою потребує від перекладача розуміння мовної специфіки, обізнаності з термінологією, а також глибоких культурологічних знань. Використання граматичних трансформацій має бути вмотивованим і продуманим. Збереження стилю мови оригіналу і якомога точніше відтворення у перекладі специфіки і реалій, про які йдеться в оригінальному тексті, є важливим елементом перекладу новин.*

Ключові слова: *новини, перекладацькі трансформації, заголовки, культурна обізнаність, адаптація.*

Вступ

"Переклад – це мистецтво переформатувати роботу іншою мовою, що виступає ключовим інструментом для об'єднання членів по всьому світу" (Nida, & Taber, 1982, p. 13) – такі ідеї розвивали науковці Ю. А. Ніда та Ч. Р. Табер ще в 1982 році. Значення письмового перекладу в сучасному суспільстві є очевидним. Процеси глобалізації та поглиблення співпраці між країнами стимулюють розвиток перекладу як інструменту ефективної комунікації. Ключовим аспектом перекладацької діяльності в умовах нинішньої міжнародної ситуації є вчасний обмін інформацією та коректне сприйняття повідомлення реципієнтами. Л. Коломієць, досліджуючи розвиток та еволюцію перекладознавства в Україні, підкреслювала важливість інтеграції перекладознавства в ширший європейський академічний ландшафт (Коломієць, 2012, с. 349). Дослідниця висвітлює унікальні мовні, культурні та історичні фактори, що впливали на українські перекладацькі традиції, демонструє внесок українських науковців у європейські та світові теорії перекладу. Дж. Бленкінсон і М. Пажух (2010) досліджували вирішальну роль перекладача в міжнародному бізнесі, звертали увагу на потенційні проблеми міжкультурної комунікації через взаємну недостатню обізнаність про культуру інших народів (Blenkinsopp, & Pajouh, 2010).

Статтю присвячено аналізу особливостей перекладу/інтерпретування новинних текстів зі шведської мови українською. Питання відтворення мовних і стилістичних ознак

шведськомовних новинних текстів у перекладі українською мовою є малодослідженими в українському перекладознавстві.

Мета роботи полягає у виявленні та класифікації основних мовних і стилістичних трансформацій, використаних під час перекладу шведських новин на українську мову. Об'єктом дослідження стали переклади новинних текстів, розміщених на шведському новинному порталі Dagens Nyheter (DN) за березень 2024 – січень 2025 року (переклад К. Савосько).

Переклад новин іноземних медіа можна вважати окремим напрямом у теорії перекладу з огляду на його роль і значення для міжнародної комунікації та порозуміння між країнами. Перекладач у процесі своєї роботи долає чимало труднощів – мовних, політичних, культурних, комунікативних тощо. Із посиленням процесу міжнародної інтеграції актуалізується потреба у міжкультурному спілкуванні, зокрема через засоби масової інформації, тому переклад новин набуває актуальності. Варто зазначити, що під час перекладу медійних текстів, розміщених на новинних платформах, недостатньо лише перекласти ці тексти іншою мовою, потрібно також зберегти основну функцію новин – інформувати про суспільно важливі та актуальні події, зберігаючи культурний складник тексту.

Методи

Під час роботи зі шведськими новинними текстами особливу увагу необхідно приділяти врахуванню їхніх специфічних особливостей. Для проведення дослідження використано методи дослідження, які забезпечують цілісний підхід до вирішення поставлених питань, а саме: описовий, методи аналізу, порівняння, аналогії та узагальнення.

Результати

Основні ознаки новинних текстів – це точність, стислість, об'єктивний виклад подій, позбавлений авторської оцінки, хоча саме автор формулює заголовок і те, на яких фактах чи подіях буде сфокусована увага реципієнтів. Новини зазвичай лаконічні й мають формальний тон, тому під час перекладу важливо зберігати ці параметри.

Головною місією новин є передавання інформації масовій аудиторії, а завдання перекладача полягає в тому, щоб дотрима-

тися стилю оригіналу. Раніше переклад у широкому плані розглядали як збереження змісту повідомлення у зміні його мовної форми. Тепер адекватний переклад будь-якого медійного тексту передбачає не лише відтворення фактичного змісту повідомлення, але й збереження функціональної спрямованості вихідного тексту*.

Робота перекладача пов'язана з ретельним відтворенням тексту іншою мовою, водночас результатом роботи перекладача є реакція реципієнта на перекладений текст.

Переклад з однієї близькоспорідненої мови на іншу, наприклад з данської мови на шведську, передбачає пошук мовних і культурних еквівалентів, які можуть із часом змінюватися в обох мовах й відповідно по-іншому відтворюватися у перекладах одного і того самого тексту, здійснених у різні роки (Abiri, 2020).

Шведська мова і українська мова належать до різних груп індоєвропейської мовної родини: шведська – до германської групи, українська – до слов'янської. Вони мають різні структурні типи: шведська мова є переважно аналітичною мовою, в ній не утворюються нові флексивні форми, а українська мова – синтетична мова, в якій граматичні значення й відношення передаються за допомогою флексій, і флексивні форми витісняють аналітичні. Перекладач повинен володіти обома мовами і вміти аналізувати їх структуру для досягнення точної передачі змісту висловлювання однієї мови мовними засобами іншої мови.

Під час роботи зі шведськими новинними текстами перекладач має також враховувати їхні специфічні особливості. У сучасному термінознавстві дедалі більше уваги приділяють функціонуванню термінів у спеціалізованих текстах (Тагільцева, & Матвієнко, 2022). Тексти шведських новин, розміщені на порталі Dagens Nyheter, часто містять згадки про культуру,

* О. Потебня порівнював мову із зором: "Так само, як найменша зміна у будові ока і діяльності зорових нервів неминуче дає інші сприйняття і цим впливає на все світобачення людини, так і кожна дрібниця у будові мови повинна давати без нашого відома свої особливі комбінації елементів думки. Вплив кожної мовної дрібниці на думку є у своєму роді єдиним і нічим незамінним" (Потебня, 1913, с. 163–164).

формальні вирази та специфічні терміни, які часом складно передати українською мовою без втрати оригінального повідомлення. Комплексний підхід до формування терміносистеми та визначення особливостей перекладу лексичних одиниць є передумовою до адекватного перекладу. Переклад термінів найчастіше здійснюють за допомогою еквівалентів, аналогів, транслітерації, калькування, конкретизації або шляхом адаптації стратегії "заміни" (Тагільцева, & Матвієнко, 2022, с. 135).

Граматична трансформація у вигляді заміни нерідко супроводжується зміною граматичних ознак слів форм (наприклад, замість форм однини у перекладі вживається форма множини), частин мови (вживання віддієслівних іменників) і речень (просте речення перетворюється на складне або навпаки). Приклади граматичних трансформацій буде проаналізовано на основі наведених далі перекладів речень.

"Den höjda nivån som finns i dag och som säger att om lånet överstiger 70 procent av bostadens värde ska hushållet amortera minst 2 procent per år (...)" (DN 04.11.2024). – "Поточний підвищений рівень передбачає, що якщо розмір кредиту перевищує 70 відсотків від вартості житла, домогосподарство повинно погасити щонайменше 2 відсотки на рік (...)". У цьому перекладі відбулася трансформація порядку слів та зміна підмета і присудка задля уникнення складнопідрядного речення і спрощення конструкції. Замість калькування використовуємо більш характерні для української мови конструкції. У реченні "Det är den stora exportvolymen som gör att vi har billig el" (DN 05.11.2024) для зрозумілості контексту змінюємо структуру речення (конструкцію "det är någon/något som" перекладаємо часткою "саме") – "Саме великий обсяг експорту забезпечує нам дешеву електроенергію".

Інколи структуру речень необхідно трансформувати, щоб зберегти у перекладеному тексті причинно-наслідкові зв'язки, наприклад: "Andra kostnader som faller är utgifter för elen" (DN 30.10.2024) – "Інші витрати, які зменшуються, – це витрати на електроенергію".

За умови відсутності усталеної української форми перекладу шведських власних назв, їх можна зберігати у перекладі в

незмінному вигляді й передавати мовою оригіналу, якщо йдеться про підприємства, організації, компанії, назви медіа, бренди, назви творів та культурних об'єктів. Наприклад: "Intresseorganisationen *Företagarna* har tagit fram ett verktyg där det går att räkna ut hur mycket arbetsgivaren ska betala i sjuklön de första 14 dagarna". – "Громадська організація "Företagarna" розробила інструмент, за допомогою якого можна розрахувати розмір лікарняних, які роботодавець має виплатити за перші 14 днів" (DN 03.11.2024) або "Uppsagda av Northvolt kämpar för nya jobb: «Vi är så många»" – "Звільнені з компанії Northvolt борються за нові робочі місця: «Нас так багато»" (DN 03.11.2024). Це робиться з метою збереження автентичності, проте вибір залежить від аудиторії, стилю тексту та відповідних мовних норм.

Ще одна граматична трансформація перекладу, яку часто використовують фахівці, – перестановка, адже синтаксис української мови відрізняється від синтаксису шведської мови. "Att, som många, släcka lampor ger med andra ord inte så stora besparingar" (DN 01.11.2024) – "Іншими словами, вимикання світла, як це роблять багато хто, не дає великих заощаджень". "Den kommande veckan firar många höstlov och med tanke på det väder som väntar kan det vara bra att gardera med inomhusaktiviteter" (DN 28.10.2024) – "Наступного тижня багато хто відзначає осінні канікули, і, зважаючи на прогнозовану погоду, може бути корисно підготуватися до занять у приміщенні".

У Dagens Nyheter часто йдеться про міжнародні проблеми та технологічні досягнення, тому важливо вживати відповідну термінологію для збереження чіткості повідомлення у перекладі (наприклад: "5G-utbyggnaden kommer att prioriteras i större städer som Stockholm och Göteborg" – "Розширення мережі 5G буде пріоритетом у великих містах, таких як Стокгольм і Гетеборг").

До окремої категорії належать тексти шведських ЗМІ економічної тематики, в яких статистика та економічна термінологія часто є центральною частиною. Для правильного аналізу чисел і понять потрібні точність та чіткість у їх передачі. Наприклад: "Arbetslösheten har sjunkit till 6,4 procent enligt SCB" (DN 12.11.2024) – "За даними Статистичного управління Швеції (SCB), рівень безробіття знизився до 6,4 відсотка".

Особливої уваги потребує переклад складних слів (комполітів), адже ці мовні одиниці утворені завдяки об'єднанню слів, кожне з яких є самостійним та має своє лексичне значення. Однією з ознак комполітів є неподільність, тобто неможливість вставити між частинами складного слова інші мовні елементи. Комполіти ідентифікують одиниці як природної, так і штучної мови, що вживаються для позначення спеціальних предметів або явищ. Як притаманно термінам, комполіти є експресивно нейтральними складними словами, прийнятими в певній професійній сфері або галузі науки. Часто комполіт матиме відповідник в українській мові у вигляді сполучення слів. Зокрема, йдеться про екологічні терміни (en klimatkatastrof – кліматична катастрофа; en cirkulationssystem – система кровообігу; ett klimatforskningsinstitut – інститут кліматичних досліджень; en våtemperatur – волога температура; ett vulkanutbrott – виверження вулкана; en havsnivå – рівень моря; ett klimatkrav – кліматична вимога), а також економічні терміни (lokalkostnader – витрати на приміщення; en fordonstillverkare – виробник транспортного засобу; lågpriskoncepten – концепція низьких цін).

Суспільно-політичні терміни у шведськомовних новинах часто мають загальновідомий українськомовний еквівалент, наприклад: generaldirektör – генеральний директор, en myndighet – державний орган, установа, ett ministerråd – Рада міністрів, EU-kommissionen – Європейська комісія.

Разом із тим, є слова, значення яких можна зрозуміти тільки в контексті. До прийому конкретизації змісту перекладачі вдаються у разі відсутності в мові вихідного тексту слова з відповідним значенням. Також наводиться значення абревіатури: "SBAB: Rörlig boränta knappt tre procent i juni" (DN 16.01.2025) – "Державна житлово-фінансова корпорація (SBAB): зміна іпотечної ставки у червні – менше трьох відсотків". Багато шведських новин містять назви місць, установ та людей, які не завжди відомі в Україні. Наприклад: "Kommunstyrelsen i Malmö har röstat för att öka budgeten för kollektivtrafik" – "Міська рада Мальме проголосувала за збільшення бюджету на громадський транспорт". У цьому випадку "kommunstyrelse" ("муніципальне

управління") можна перекласти як "міська рада", щоб уточнити функцію цього політичного органу.

Переклад новин зі шведської мови на українську – це процес, який вимагає як лінгвістичної компетентності, так і розуміння культури обох країн. Для передачі культурно-специфічних елементів новин фахівці можуть замінити їх на більш впізнаваний для реципієнта функціональний компонент вихідного тексту або додати коментар, який глибше розкриватиме тему. При перекладі українською мовою статті "Закке читає реп про промислові зміни на півночі: «Мій найпохмуріший альбом на сьогодні»" (DN 05.11.2024), авторами були Ерік Самандер та Емма Айсберг. Визначальним є збереження оригінальної назви міста, про яке йдеться у статті, – Лулео (Luleå) та розкриття його культурного значення для аудиторії, яка не знайома з цим регіоном. Адже це місто є ключовим центром промислових змін на півночі країни, де активно поширюється ідея так званої "зеленої трансформації", що полягає в переході до екологічно чистої енергетики і сталого розвитку у Швеції. Ці аспекти є підґрунтям для правильного декодування повідомлення реципієнтами та передачі похмурої атмосфери, створеної автором тексту.

Метод локалізації понять перекладачі активно використовують у заголовках. Наприклад, замість іншомовних назв установ або організацій часто використовують описові назви з акцентом на функції установи. Прикладом може слугувати заголовок "Svenska folkets förtroende för Riksbanken är fortsatt lågt" (DN 21.11.2024) – "Довіра шведського народу до Ріксбанку залишається низькою". Заголовок потребує адаптації, оскільки назва "Riksbanken" маловідома в Україні, тому кінцевий переклад має такий вигляд: "Довіра шведського народу до Центрального банку Швеції залишається низькою". Назва за функцією установи ("Центральний банк Швеції") використана для полегшення розуміння читачами назви "Riksbanken".

Інший приклад: "Den senaste krisen i SAS har väckt starka reaktioner bland resenärer" (DN 04.10.2024) – "Остання криза у компанії SAS викликала бурхливу реакцію серед пасажирів". Тут може знадобитися коротке пояснення того, що таке SAS (Scandinavian Airlines), щоб читач зрозумів контекст.

У статті Dagens Nyheter від 20 грудня 2024 року обговорюється новий звіт Шведського інституту економічних досліджень (Konjunkturinstitutet): "Ny prognos från Konjunkturinstitutet: Hushållens framtidstro sjunker". Шведський реципієнт обізнаний з тематикою і йому відомо, що Konjunkturinstitutet (буквальний переклад назви: Інститут кон'юнктури) є агентством, яке аналізує та прогнозує економічний розвиток. При перекладі на українську мову необхідне уточнення: "Новий прогноз від Шведського інституту економічних досліджень: довіра домогосподарств до майбутнього зменшується". Завдяки додаванню прикметника "шведський" та опису функції інституту текст стає більш зрозумілим для української аудиторії.

"Räckvidden då, runt 42 mil säger bilen, med hundra procent i batteriet" (DN 24.10.2024) – "Запас ходу становить близько 420 км, як показує автомобіль зі стовідсотковим зарядом батареї". У наведеному вище прикладі одиницю довжини, яку у шведському суспільстві традиційно використовують для вимірювання або позначення відстані, милю (mil) (дорівнює 10 км), було переведено у звичні для українського реципієнта кілометри.

Необхідно пам'ятати також про описовий переклад, коли значення вихідної мовної одиниці не завжди буде передане тотожною граматичною формою.

У такому випадку до слова чи словосполучення оригіналу необхідно дібрати еквівалент, який передасть денотативний/конотативний зміст вихідної мови, і не обов'язково належатиме до того самого рівня мовної стратифікації. Переклад ідіом здійснюють з використанням фразеологізмів або фразеологічних зворотів відповідної мови (Коптілов, 2003, с. 84). Зокрема, граматичної трансформації зазнає ідіоматичний вислів "slog ner som en bomb" у реченні "Regeringens besked på måndagsmorgonen slog ner som en bomb i vindkraftsbranschen" (DN 04.11.2024). Цей вислів буквально означає "впав як бомба", його переносне значення – "раптово", "неочікувано". Для збереження емоційного ефекту в українському перекладі можна обрати такий варіант: "Повідомлення уряду стало шокуючим для вітроенергетичної галузі". Інший приклад: ідіома "sätta ner foten" у контексті "På måndagen satte regeringen ner foten" (DN 04.11.2024)

не має прямого еквіваленту в українській мові, тому використовуємо адаптацію: "У понеділок уряд чітко визначив свою позицію". У реченні "Något som faktiskt skulle kunna bromsa tillväxten är bland annat ökad konkurrens, inte minst från utlandet, och ökade krav EU regleringar" вираз "något som skulle kunna bromsa tillväxten" має переносне значення "щось, що може сповільнити розвиток" (дієслово "bromsa" означає "гальмувати").

Буквальне значення виразу "vevar de på rätt bra" – "вони крутяться дуже добре". У реченні "När de här lågpriskoncepten kommit in och hittat sin plats så vevar de på rätt bra" стилістично виправданим є такий варіант його перекладу: "Коли ці концепції низьких цін з'явилися і закріпилися на ринку, вони починають працювати досить ефективно". Оскільки ця ідіома не має еквівалента в українській мові, для відтворення її змісту ми обираємо найближчий за значенням вираз.

У реченні "Efter debatten fick ministern sina fiskar varma av kritiska journalister" (DN 14.11.2024) використано ідіому, яка не має прямого еквівалента в українській мові. Лексеми "fiskar" і "varm" означають "риба" та "тепло", але у цьому фрагменті ідіома має інше дефінітивне наповнення. "Få sina fiskar varma" означає "отримати сувору критику чи догану", що дає можливість перекласти це речення таким чином: "Після дебатів міністр зазнав різкої критики з боку журналістів".

Той самий термін може функціонувати у шведськомовних економічних, політичних та соціальних текстах в одному значенні, але при перекладі українською мовою він набуває відмінних семантичних значень залежно від галузі знань. Наприклад, у реченні "Det ska finnas ett tak för skulderna" (DN 04.11.2024) термін "ett tak" ("стеля") набуває іншого значення ("межа"), тому переклад "ett tak för skulderna" буде звучати так: "межа заборгованості".

Процес перекладу вимагає від перекладача наукової обізнаності з вузькоспеціалізованою літературою та розуміння культурного контексту (Mehawesh, & AL-Allawi, 2024). Також варто зазначити, що фахівці повинні знати граматичні особливості вихідної та цільової мов і розуміти можливості застосування перекладацьких трансформацій. Однією з особливостей

шведськомовних новинних текстів є їхня структура й формат, зокрема лаконічний та прямий стиль викладу, що потребує адаптації до українських стилістичних норм. Заголовки є ключем у перекладі новин, оскільки виражають головний зміст тексту. Крім того, заголовки виступають таким собі "гачком", що привертає увагу читачів та мотивує їх прочитати цю статтю. Наприклад: "Så mycket kostar det att vara sjuk – tabeller för olika löner" (DN 03.11.2024) – "Скільки коштує хворіти – таблиці для різних рівнів заробітної плати". Щоб створити привабливий заголовок, перекладачі вдаються до перефразування, часткової або повної заміни оригінальної назви (Тагільцева, & Матвієнко, 2022, с. 135). Водночас існують і певні труднощі, з якими зіштовхуються фахівці під час перекладу заголовків новин, як-от: відсутність контексту, в якому реалізується основна ідея статті. Обізнаність із фактажем, історією питання і контекстом подій дає перекладачу можливість запропонувати адекватний переклад заголовків новин.

Важливо мати на увазі екстралінгвальні особливості перекладу, які мають вплив на достовірність повідомлення для масового реципієнта, такі, як нотування про тимчасовий вимір. Новинні статті стосуються поточних подій. Під час перекладу важливо відкоригувати часові рамки та зберегти контекст. Приклад: "I morgon kommer regeringen att mötas för att diskutera de nya riktlinjer" (DN 07.10.2024) – "Завтра уряд збереться для обговорення нових директив". Оскільки часові рамки можуть відрізнятися через різницю в часі між Швецією та Україною, іноді слід додати виноску про час або дату події, або навести у примітці додатковий контекст.

До цієї категорії ми також можемо віднести емоційність та цінність новини. Деякі новини написані, щоб викликати емоційну реакцію, і для збереження ефекту може знадобитися певний тон у перекладі. Наприклад: "Katterna som räddades från branden har hittat nya hem" – "Врятовані коти з пожежі знайшли нові домівки". У перекладі спрощено синтаксичну будову речення, що дозволяє зберегти позитивну налаштованість оригінального тексту і викликати такий же емоційний відгук в українських читачів.

Ще одна функціонально-стилістична особливість новин – це інтертекстуальність (Шевченко, 2014, с. 82). Інтертекстуальність відіграє важливу роль і в реалізації функцій заголовків, і в композиційній організації медійних текстів. Журналісти найчастіше використовують інтертекстуальні прийоми в заголовках, лідах або в епіграфах для реалізації ідейно-тематичного задуму. Ці текстотвірні елементи слугують ефективним засобом привернення уваги до проблеми, проведення паралелей, порівняння з минулими подіями та для вираження ставлення. Новини містять імпліцитні згадки про минулі події, з якими читач може бути неозибаний. Це мінімальна професійна етика та норма для тих, хто працює в індустрії новинних медіа, – відображати об'єктивність та створювати зрозумілий текст для своєї цільової аудиторії.

Важливо дотримуватися етичного кодексу і точності в передачі інформації, а тому має бути відповідність між вихідним текстом та його перекладом. Та все ж залишається фактор суб'єктивності, що може проявлятися в процесі перекладу. Варто зазначити, що врахувати всі лінгвістичні нюанси, які можуть виникнути в процесі перекладу, неможливо. До тих, на які варто звернути особливу увагу, належать лексичні відповідники термінів та їхня адаптація в українськомовному тексті, синтаксична структура речення, використання фразеологізмів і сталих виразів, тонкощі перекладу власних назв та прагматичні особливості шведськомовних новин.

Дискусія і висновки

Процес перекладу новин з іноземної мови українською потребує насамперед глибоких культурологічних знань, розуміння мовної специфіки наукової галузі, а також термінології. Варто уникати багатозначних термінів, що мають різне дефінітивне наповнення залежно від контексту. Водночас деякі шведські терміни в українській мові не перекладаються, а найчастіше передаються зі збереженням написання латиницею або за допомогою транскрипції.

Важливим елементом перекладу новин є збереження стилю оригіналу і точне відтворення реалій, про які йдеться в оригінальному тексті. Значення шведських понять можна передавати за допомогою близьких за змістом словосполучень або

фразеологічних виразів української мови. Хоча такі граматичні трансформації допомагають зробити переклад більш зрозумілим і природним для української аудиторії, дозволяючи при цьому зберегти зміст та тон оригіналу, їх використання має бути вмотивованим і продуманим. Перекладати новини зі шведської мови українською – це перш за все забезпечувати точне передавання вихідного тексту.

Внесок авторів: Катерина Савосько – формальний аналіз; методологія, валідація даних; написання (оригінальна чернетка); Дана Радван – концептуалізація, методологія, написання (перегляд і редагування).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Коломієць, Л. В. (2012). Український поетичний переклад 1920–30-х років: огляд окремих видань. *Мовні і концептуальні картини світу*, 38, 347–359.

Коптілов, В. В. (2003). *Теорія і практика перекладу*. Юніверс.

Потебня, А. (1913). *Мысль и языкъ*. Типографія "Мирный Трудъ".

Тагільцева, Я. М. & Матвієнко, Л. Г. (2022) Особливості перекладу складних слів з англійської на українську мову в економічній терміносистемі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск, присвячений євроінтеграційній тематиці*, 133–137. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.spec/21>

Шевченко, Л. І. (2014). Інтертекстуальність у медіа: дослідницький ресурс категорії. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 29, 79–86.

Abiri, N. (2020). Normer vid nyöversättning mellan närliggande språk och kulturer. En komparativ studie av Tove Ditlevsens roman Gift i svensk förstaöversättning och nyöversättning [Student essey, Gothenburg University]. Gothenburg University Library. Retrieved 10 October, 2024. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/64709/gupea_2077_64709_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Blenkinsopp, J., & Pajouh, M. S. (2010). Lost in translation? Culture, language and the role of the translator in international business. *Critical Perspectives on International Business*, 6(1), 38–52. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/17422041011017612/full/html>

Dagens Nyheter. <https://www.dn.se/>

Mehawesh, M., & AL-Allawi, S. M. (2024). Challenges in Translation News Headlines: A Case of English Headlines Rendered into Arabic. *World Journal of English Language*, 14(5), 515–525. Retrieved October 10, 2024. <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/wjel/article/view/26066/16148>

Nida, E. A., & Taber, C. R. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. E. J. Brill, Leiden.

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

DN 10.07.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/har-ar-de-sex-elbilarna-du-maste-ha-koll-pa-i-host/>

DN 15.10.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/arbetslosheten-kan-avgora-storleken-pa-rantesankning/>

DN 28.10.2024 – <https://www.dn.se/sverige/risk-for-ishalka-pa-mandagen-i-stora-delar-av-landet/>

DN 30.10.2024 – <https://www.dn.se/sverige/forskare-varnar-sverige-for-golfstrommens-kollaps-2/>

DN 01.11.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/smart-teknik-sparar-el-i-villan-kravs-inga-expertkunskaper/>

DN 02.11.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/uppsagda-av-northvolt-kampar-for-nya-jobb-vi-ar-sa-manga/>

DN 03.11.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/sa-mycket-kostar-det-att-vara-sjuk-tabeller-for-olika-loner/>

DN 04.11.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/lindrigare-krav-pa-bolantagare-kan-pressa-upp-priserna/>

DN 04.11.2024 – <https://www.dn.se/sverige/regeringen-nobbar-vindkraft-extremt-forvanande/>

DN 05.11.2024 – <https://www.dn.se/ekonomi/expert-export-central-for-laga-elpriser-i-sverige/>

DN 05.11.2024 – Zacke rappar om industriomställningen: "Min mörkaste skiva" – DN.se

DN 16.01.2025 – <https://www.dn.se/ekonomi/sbab-rorlig-boranta-knappt-tre-procent-i-juni/>

REFERENCES

Abiri, N. (2020). Normer vid nyöversättning mellan närliggande språk och kulturer. En komparativ studie av Tove Ditlevsens roman *Gift* i svensk förstaöversättning och nyöversättning [Student essey, Gothenburg University]. Gothenburg University Library. Retrieved 10 October, 2024.

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/64709/gupea_2077_64709_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Blenkinsopp, J., & Pajouh, M. S. (2010). Lost in translation? Culture, language and the role of the translator in international business. *Critical Perspectives on International Business*, 6(1), 38–52. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/17422041011017612/full/html>

Dagens Nyheter. <https://www.dn.se/>

Kolomiyets, L. V. (2012). Ukrainian Poetical Translation in the 1920s – 1930s: a Review of Selected Books. *Linguistic and Conceptual Worldviews*, 38, 347–359 [in Ukrainian].

Koptilov, V. V. (2003). *Theory and Practice of Translation*. Universe [in Ukrainian].

Mehawesh, M., & AL-Allawi, S. M. (2024). Challenges in Translation News Headlines: A Case of English Headlines Rendered into Arabic. *World Journal of English Language*, 14(5), 515–525. Retrieved October 10, 2024. <https://www.sciedupress.com/journal/index.php/wjel/article/view/26066/16148>

Nida, E. A., & Taber, C. R. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. E. J. Brill, Leiden.

Potebnya, A. (1913). *Thought and Language*. "Mirnyi Trud" [in Russian].

Shevchenko, L. I. (2014). Intertextuality in Media: Research Resource of the Category. *Actual issues of Ukrainian linguistics: theory and practice*, 29, 79–86 [in Ukrainian].

Tagiltseva, Ya. M., & Matvienko, L. H. (2022). Peculiarities of Translation of Compound Words from English into Ukrainian in Economic Terminology. *Scientific Papers of V. I. Vernadsky Tavriiskyi National University. Series: Philology. Journalism. Special issue on European integration*, 133–137 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.spec/21>

SOURCES

DN 10.07.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/har-ar-de-sex-elbilarna-du-maste-ha-koll-pa-i-host/>

DN 15.10.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/arbetslosheten-kan-avgora-storleken-pa-rantesankning/>

DN 28.10.2024 from <https://www.dn.se/sverige/risk-for-ishalka-pa-mandagen-i-stora-delar-av-landet/>

DN 30.10.2024 from <https://www.dn.se/sverige/forskare-varnar-sverige-for-golfstrommens-kollaps-2/>

DN 01.11.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/smart-teknik-sparar-el-i-villan-kravs-inga-expertkunskaper/>

DN 02.11.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/uppsagda-av-northvolt-kampar-for-nya-jobb-vi-ar-sa-manga/>

DN 03.11.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/sa-mycket-kostar-det-att-vara-sjuk-tabeller-for-olika-loner/>

DN 04.11.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/lindrigare-krav-pa-bolantagare-kan-prensa-upp-priserna/>

DN 04.11.2024 from <https://www.dn.se/sverige/regeringen-nobbar-vindkraft-extremt-forvanande/>

DN 05.11.2024 from <https://www.dn.se/ekonomi/expert-export-central-for-laga-elpriser-i-sverige/>

DN 05.11.2024 from Zacke rappar om industriomställningen: "Min mörkaste skiva" - DN.se

DN 16.01.2025 from <https://www.dn.se/ekonomi/sbab-rorlig-boranta-knapp-tre-procent-i-juni/>

Отримано редакцією журналу / Received: 25.01.25

Прорецензовано / Revised: 11.02.25

Схвалено до друку / Accepted: 12.02.25

Kateryna SAVOSKO, Master's Student

ORCID ID: 0009-0002-0914-3473

e-mail: kateryna.savosko@vasteras.se

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine

Dana RADVAN, PhD (Philology), Assist.

ORCID ID: 0000-0003-4227-3878

e-mail: dana.radvan@knu.ua

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine

PECULIARITIES OF TRANSLATING NEWS FROM SWEDISH-LANGUAGE MEDIA INTO UKRAINIAN

Background. *The article is dedicated to analyzing the peculiarities of translating media texts. The primary function of news is to inform about current and socially significant events. The focus is on the under-researched issues in the Ukrainian translation studies concerning the specific linguistic and stylistic features of Swedish-language news texts and their translation into Ukrainian.*

Methods. *The study employs a descriptive method, as well as methods of analysis, comparison, analogy, and generalization.*

Results. *The linguistic and stylistic features of Swedish news on economic, environmental, and socio-political topics are analysed in the article. The main characteristics of news as a genre of media style and the differences between Swedish and Ukrainian media texts are outlined. Based on the analysis of texts in the economic, environmental, and socio-political spheres, the structure of sentences in Swedish and Ukrainian media is compared, as these are crucial communicative units that convey the main idea and help establish contact between the author and the recipient. The study examines translation methods for lexical units, including compound words, terms, phraseological expressions, and set phrases, as well as the peculiarities of translating proper names. The possibilities of using linguistic transformations in grammar when translating from Swedish into Ukrainian are characterized. Syntactic constructions that are advisable to adapt during translation are identified. Extralinguistic features of translating news texts and the role of intertextuality in news translation are also considered.*

Conclusions. *The process of translating news from Swedish into Ukrainian requires the translator's understanding of linguistic specifics, familiarity with terminology, and profound cultural knowledge. The use of grammatical transformations should be well-motivated and deliberate. Preserving the original style and accurately reflecting the specifics and realities described in the original text are crucial elements of news translation.*

Keywords: *news, translation transformations, headlines, cultural awareness, adaptation.*

Автори заявляють про неаявність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflict of interests. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.